

Asia: VN/17882/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tietosuojavaltuutetun lausunto

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi 13.6.2024 tietosuojavaltuutetun lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta. Tietosuojavaltuutettu toteaa lausuntonaan henkilötietojen käsittelyn osalta seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi varhaiskasvatuslain (540/2018) 22 § kokonaan. Säännös koskee velvollisuutta laatia paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma. Sen seurauksena Opetushallitus tulee esityksen mukaan uudistamaan varhaiskasvatuslain 21 §:n perusteella määräämänsä

varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja toimeenpanon tukimateriaalit. Esityksessä ehdotetaan myös lain 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamista. Velvollisuus tallettaa valtakunnalliseen varhaiskasvatuksen tietovarantoon henkilöstön osallistuminen täydennyskoulutukseen poistuisi.

Tietosuojavaltuutetulla ei ole huomautettavaa edellä mainittujen säännösten kumoamisesta. Tietosuojavaltuutettu kiinnittää tässä yhteydessä kuitenkin huomiota siihen, että rekisterinpitäjällä (varhaiskasvatuksen järjestäjällä) on yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen osoitusvelvollisuus siitä, että se noudattaa tietosuoja-säännöksiä (yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 2 kohta, 24 artikla ja 25 artikla). Rekisterinpitäjän on myös toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jokainen rekisterinpitäjän alaisuudessa toimiva luonnollinen henkilö, jolla on pääsy henkilötietoihin, käsittelee niitä ainoastaan rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti ja että henkilöstöllä on riittävä osaaminen henkilötietojen käsittelystä (yleisen tietosuoja-asetuksen 29 artikla sekä 32 artiklan 4 kohta).

Varhaiskasvatuksen järjestäjinä on lukuisia julkisia ja yksityisiä toimijoita (varhaiskasvatuslain 5 § ja 43 §). Varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten oikeuksien ja vapauksien kannalta on tärkeää, että henkilötietojen käsittely varhaiskasvatuksen järjestämisessä pyritään yhdenmukaistamaan. Sen vuoksi tietosuojavaltuutettu pitää tarpeellisena, että valtakunnallisia varhaiskasvatuksen suunnitelman perusteita uudistettaessa kiinnitetään huomiota lasten henkilötietojen käsittelyyn. Lisäksi toiminnassa sovellettava henkilötietojen käsittelyyn vaikuttava lainsäädäntö tulee huomioida tietojärjestelmiä suunniteltaessa ja uudistettaessa, mikä myös on tarpeellista huomioida ohjeistuksessa.

Henkilötietojen ohjeistaminen on erityisen tärkeää tässä yhteydessä, koska varhaiskasvatuksen järjestämisessä käsitellään yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa määriteltyjä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ja varhaiskasvatuslain 40 §:n mukaisia salassa pidettäviä

tietoja. Yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 51 kohdan mukaan henkilötietoja, jotka ovat erityisen arkaluonteisia perusoikeuksien- ja vapauksien kannalta, on suojeltava erityisen tarkasti, koska niiden käsittelyn asiayhteys voi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja vapauksille. Lisäksi kyse on lasten henkilötietojen käsittelystä, johon yleisessä tietosuoja-asetuksessa kiinnitetään erityisesti huomiota (mm. johdanto-osan kohdat 38 ja 75).

Tamminen-Dahlman Anne
Tietosuojavaltuutetun toimisto - Tietosuojavaltuutettu